

ZASADY ORGANIZACJI RACHUNKOWOŚCI

I. Ogólne zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych

1. Księgi rachunkowe ABW są prowadzone przy użyciu programów komputerowych firmy Fortech Sp. z o. o. Przedsiębiorstwo Innowacyjno – Wdrożeniowe w:
 - 1) Biurze Finansów ABW;
 - 2) komórkach organizacyjnych właściwych w sprawach finansowych w delegaturach ABW z siedzibą w:
 - a) Białymstoku,
 - b) Gdańsku,
 - c) Katowicach,
 - d) Lublinie,
 - e) Poznaniu.
2. Rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy, który rozpoczyna się w dniu 1 stycznia, a kończy w dniu 31 grudnia. Rok obrotowy jest rokiem budżetowym. Okresami sprawozdawczymi są poszczególne miesiące kalendarzowe w roku obrotowym.
3. Księgi rachunkowe zamyka się i otwiera zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości oraz przepisami rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911 oraz z 2018 r. poz. 2471). Ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych jednostki organizacyjnej ABW powinno nastąpić do dnia 30 kwietnia następnego roku kalendarzowego, a w jednostkach organizacyjnych ABW, których sprawozdanie finansowe podlega zatwierdzeniu, w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy. Za datę zatwierdzenia sprawozdań przyjmuje się datę wpisu dokonanego przez Ministerstwo Rozwoju i Finansów w systemie TREZOR.
4. Księgi rachunkowe, o których mowa w pkt 3, zawierają wszystkie operacje gospodarcze dokonane w roku obrotowym.
5. Okresy sprawozdawcze wchodzące w skład roku obrotowego w ramach sprawozdawczości finansowej i budżetowej, dzielą się na:
 - 1) miesięczne;
 - 2) kwartalne;
 - 3) półroczne;
 - 4) roczne.
6. W ciągu roku obrotowego okresy sprawozdawcze są zamykane po sporządzeniu sprawozdań budżetowych w sposób uniemożliwiający dokonywanie zmian wpływających na wiarygodność przedmiotowych sprawozdań, nie później jednak niż do dnia 20-go miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu kalendarzowym kończącym dany okres sprawozdawczy.

7. W ciągu roku obrotowego w ABW sporządza się, na podstawie zapisów ksiąg rachunkowych, sprawozdania budżetowe i finansowe.
8. Sporządzając sprawozdania finansowe należy dokonać odpowiednich wyłączeń wzajemnych rozliczeń między jednostkami organizacyjnymi ABW.

II. Szczegółowe zasady prowadzonej ewidencji księgowej

1. Szczegółowe informacje dotyczące wykazu struktury zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe oraz wzajemnych powiązań na komputerowych nośnikach danych zawarte są w instrukcjach do poszczególnych programów.
2. Księgi rachunkowe obejmują zbiory zapisów księgowych, które tworzą:
 - 1) dziennik;
 - 2) księgę główną;
 - 3) księgi pomocnicze;
 - 4) zestawienia obrotów i sald księgi głównej oraz sald ksiąg pomocniczych.
3. Wszystkie zapisy księgowe powinny posiadać automatycznie nadane kolejne numery pozycji oraz pozwalać na ustalenie osoby odpowiedzialnej za treść zapisu.
4. Zapisy w księgach rachunkowych dokonuje się w powiązaniu ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi, w sposób zapewniający ich trwałość, a obroty liczone są w sposób ciągły.
5. Ponoszone koszty ujmuje się na kontach zespołu 4 „Koszty według rodzajów i ich rozliczenie”.
6. Zakwalifikowanie dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposób ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja) przez osoby odpowiedzialne za te wskazania, wynika z techniki dokumentowania zapisów księgowych w programie finansowo-księgowym FT - FK.
7. Księgi pomocnicze (konta analityczne) stanowią zapisy uszczegółowiające dla wybranych kont księgi głównej. W programie finansowo-księgowym FT - FK zapisy te dokonywane są automatycznie.
8. Wprowadzanie danych do systemu finansowo-księgowego FT - FK, dotyczących operacji finansowych Kasy Oszczędnościowo-Pożyczkowej w ABW, zwanej dalej „KOP”, w trakcie roku obrotowego, jest dokonywane syntetycznie, na podstawie wyciągu bankowego za pomocą obrotów w odpowiedniej korespondencji kont 139 i 247 – rozrachunki z tytułu sum depozytowych KOP.
9. Zapisy szczegółowe dotyczące poszczególnych członków KOP, wysokości wkładów i udzielonych pożyczek zgodnie z przepisami Szefa ABW w sprawie organizacji i zasad działania KOP w ABW, są prowadzone w odrębnej aplikacji FT - KOP. Na koniec roku obrotowego saldo konta 247 - 01 (konto aktywno-pasywne) zostaje rozksięgowane odpowiednio na konta 241, 242, 854, zgodnie z ich treścią ekonomiczną, na podstawie zapisów ewidencji analitycznej z aplikacji FT - KOP. Na koniec roku saldo konta 247 – 01 rozrachunki z tytułu sum depozytowych KOP wykazuje „zero”.
10. Konta pozabilansowe pełnią funkcję wyłącznie informacyjno-kontrolną. Zdarzenia na nich rejestrowane nie powodują zmian w składnikach aktywów i pasywów. Na kontach pozabilansowych obowiązuje zapis jednostronny.

11. Podstawę zapisów w księgach rachunkowych stanowią dowody księgowo, określone w art. 20-22 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.
12. Ewidencja wykonania budżetu w układzie zadaniowym jest prowadzona w ABW na kontach księgi głównej, na których operacje są ujmowane według podziałek klasyfikacji budżetowej, a następnie na podstawie zapisów zbiorczych jest przenoszona na konto pozabilansowe 990 w układzie funkcji, zadań, podzadań i działań według stanu na dzień 30 czerwca oraz 31 grudnia danego roku obrotowego.
13. W przypadku zniszczenia bądź zaginięcia dowodu księgowego, o którym mowa w pkt 11, wprowadzenie zapisu dokonuje się na podstawie duplikatu dowodu księgowego.
14. Z uwagi na czystość obrotów na koncie, korekty i zapisy równoległe dotyczące przeniesienia między kontami, są ewidencjonowane zapisem czerwonym. Dotyczy to wszystkich kont bilansowych i pozabilansowych.
15. Operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych w danym miesiącu kalendarzowym po dokonaniu kontroli formalno-rachunkowej i pod datą akceptacji przez głównego księgowego lub pod datą, w której przysługują do wypłaty.
16. Dowody księgowo zewnętrzne obce z datą operacji gospodarczej z poprzednich miesięcy kalendarzowych, wpływające po kontroli merytorycznej do Biura Finansów ABW lub komórki organizacyjnej delegatury ABW właściwej w sprawach finansowych, do 2-go dnia roboczego danego miesiąca kalendarzowego, są ujmowane w księgach jako zobowiązania poprzedniego miesiąca kalendarzowego, a po 2-gim dniu - jako zobowiązania bieżącego miesiąca kalendarzowego. Podstawę ujęcia stanowi akceptacja dysponenta środków budżetowych, dokonanie kontroli formalno-rachunkowej oraz akceptacja głównego księgowego i kierownika jednostki ABW lub funkcjonariusza albo pracownika ABW upoważnionego przez kierownika tej jednostki.
17. Uregulowania określone w pkt 16 nie dotyczą zamknięcia roku obrotowego, gdzie wszystkie dowody dotyczące danego okresu (roku obrotowego) są ujmowane w księgach niezależnie od daty wpływu, jeżeli nastąpiło to przed sporządzeniem sprawozdania rocznego, nie później jednak niż do końca stycznia następnego roku obrotowego.
18. Dowody wewnętrzne wystawiane przez jednostki organizacyjne ABW są księgowane pod datą ich wystawienia, z zastrzeżeniem pkt 19.
19. Decyzje administracyjne i przyznane renty wyrównawcze ujmuje się w księgach rachunkowych pod datą, w której stały się ostateczne lub pod datą, od której przysługuje dane świadczenie w kwocie należnej.
20. Zobowiązania określone w pkt 19 ujmuje się w księgach rachunkowych za okres objęty decyzją administracyjną do wysokości płatności przypadających w danym roku budżetowym.
21. Zasada określona w pkt 20 nie dotyczy równoważników pieniężnych przyznawanych funkcjonariuszom ABW, a w szczególności: równoważnika pieniężnego za brak lokalu mieszkalnego, równoważnika pieniężnego za remont zajmowanego lokalu mieszkalnego oraz równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie.
22. W przypadku wpłaty przez dłużnika należności cywilno-prawnej bez wskazania tytułu wpłaty, kolejność pokrywania należności określają właściwe przepisy.
23. W przypadku wpłaty wierzytelności stanowiącej dochody państwa przez organ egzekucyjny, wydatki związane z egzekucją pomniejszają należność główną.

24. Płatności dokonywane z rachunków dochodów i wydatków budżetowych oraz rachunków pomocniczych są realizowane przy wykorzystaniu bankowości elektronicznej obowiązującej w danym banku.
25. Realizacja dyspozycji pieniężnych w ABW następuje przy zastosowaniu obrotu bezgotówkowego w formie przelewu lub gotówkowego poprzez wypłatę środków pieniężnych z kasy.
26. Obrót gotówkowy dotyczy w szczególności wydatków bieżących w zakresie wypłaty środków pieniężnych w walucie obcej z tytułu zagranicznych podróży służbowych funkcjonariuszy i pracowników ABW, wydatków funduszu operacyjnego, wypłat środków pieniężnych z tytułu delegacji krajowych funkcjonariuszy i pracowników ABW oraz innych świadczeń i należności.
27. Raporty kasowe są sporządzane i zamykane za wybrane okresy kalendarzowe, w których wystąpiły operacje kasowe przy zachowaniu zasady ciągłości, o której mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. Każdorazowo w przypadku wystąpienie salda należy sporządzić raport na koniec miesiąca, osobno dla każdej waluty polskiej i obcej i rodzaju wydatków (wydatki bieżące, sumy depozytowe itp.) oraz dochodów.
28. Gwarancje bankowe oraz zabezpieczenia w formie bezgotówkowej składane przez kontrahentów są wykazywane w ewidencji pozabilansowej.
29. Przy ustalaniu kwalifikacji wydatków dotyczących zakupu rzeczowych składników majątku trwałego i obrotowego koszty przesyłki są kwalifikowane zgodnie z zasadami wyceny wyżej wymienionego majątku i stanowią one wydatek paragrafu określonego dla zakupu.
30. Otrzymywane przez ABW przychody z tytułu wykonanych zadań, w tym w szczególności:
 - 1) za przeprowadzenie czynności z zakresu bezpieczeństwa teleinformatycznego,
 - 2) za przeprowadzenie postępowań sprawdzających, kontrolnych postępowań sprawdzających oraz postępowań bezpieczeństwa przemysłowego,
 - 3) za przeprowadzenie szkolenia w zakresie ochrony informacji niejawnych,
 - 4) wpłacone odszkodowania od ubezpieczyciela,
 - 5) opłaty za korzystanie przez funkcjonariuszy i pracowników ABW z usług świadczonych przez jednostki organizacyjne ABW,
 - 6) wykonanie pieczęci,
 - 7) wykonanie usług poligraficznych i grawerskich,
 - 8) wykonanie opinii przez Biuro Badań Kryminalistycznych ABW,
 - 9) wynajem pomieszczeń i lokali,
 - 10) zwrot kosztów sądowych,
 - 11) zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu sądowym- stanowią dochody budżetu państwa, z zastrzeżeniem pkt 31.
31. Zmniejszenie poniesionych wydatków na realizację zadań wymienionych w pkt 30 może być dokonane przy jednoczesnym spełnieniu warunków:
 - 1) wcześniejszego poniesienia wydatku na określony cel, w szczególności: koszty wynajmu sali, zapłaty za catering, zakup części, podzespołów, materiałów, itp. potwierdzone dokumentem zakupu, w szczególności: fakturą, rachunkiem (wymagane jest dołączenie kopii potwierdzającej poniesiony wydatek lub wskazanie nr dokumentu potwierdzającego zakup), zwrot wpłaty w związku z odstąpieniem od umowy,

- 2) zwrot środków jest dokonany w tym samym roku budżetowym, w którym poniesiono koszt
- z zachowaniem zasady finansowania brutto, określonej w art. 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869).
32. Niezapłacone do końca roku obrotowego należności, które zaliczono jako należności zmniejszające poniesione wydatki, a ujęte w księgach rachunkowych na koncie 201, z dniem 31 grudnia danego roku kalendarzowego stają się należnościami budżetu państwa i pod datą 31 grudnia danego roku obrotowego są przeksięgowane (przypisy) na konto 221.
33. Naliczone odsetki ustawowe, podatkowe i handlowe – gdy naliczenie odsetek wynika z opóźnienia zapłaty należności określonej w zawartej umowie – są ujmowane w księgach rachunkowych na koncie 221 w korespondencji z kontami zespołu 7 w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału.
34. Odstępuje się od naliczania i dochodzenia odsetek za zwłokę, jeżeli ich wysokość nie przekracza trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188) za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej, o której mowa w art. 54 § 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900 i 924).
35. Wystawione rachunki z tytułu przychodów określonych w pkt 30 ppkt 2 są ewidencjonowane na koncie pozabilansowym 979 „Postępowania sprawdzające”.
36. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego uzgadnia się obroty i salda kont księgi głównej i sporządza się wydruki oraz co najmniej na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych sporządza się wydruki zestawienia sald wszystkich kont ksiąg pomocniczych. Za rok obrotowy zestawienie obrotów i sald drukuje się nie później, niż na koniec roku budżetowego.
37. Równoznaczne z wydrukiem jest przeniesienie zapisów treści ksiąg rachunkowych na inny informatyczny nośnik danych, zapewniający trwałość zapisów informacji, przez czas wymagany dla przechowywania ksiąg rachunkowych.

III. Sprawozdania budżetowe i finansowe

1. Sprawozdania budżetowe i finansowe są sporządzane na podstawie prowadzonych ksiąg rachunkowych.
2. Sprawozdania jednostkowe są sporządzane przez jednostki organizacyjne ABW wymienione w części I w pkt 1.
3. Biuro Finansów ABW obsługuje dysponenta części budżetowej sporządzając łączne sprawozdania finansowe, będące sumą sprawozdań finansowych jednostek organizacyjnych ABW podległych dysponentowi części budżetowej oraz własnego sprawozdania finansowego (jako dysponenta trzeciego stopnia), z odpowiednim wyłączeniem wzajemnych rozliczeń.
4. Sprawozdania budżetowe i finansowe sporządza się w języku polskim i w walucie polskiej. Dane liczbowe wykazuje się w złotych i w groszach, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.
5. Na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych sporządza się:
 - 1) sprawozdania finansowe składające się z:
 - a) bilansu,

- b) rachunku zysków i strat (wariant porównawczy),
 - c) zestawienia zmian w funduszu,
 - d) informacji dodatkowej;
- 2) sprawozdania pomocnicze:
- a) o ruchu i stanie środków trwałych,
 - b) sumach zgromadzonych na rachunkach pomocniczych,
 - c) z funduszy celowych,
 - d) informacji dotyczącej wzajemnych rozliczeń,
 - e) inne określone przez dysponenta części budżetowej.
6. Dla rzetelnego i jasnego przedstawienia sytuacji majątkowej oraz wyniku finansowego ABW, jako kwoty istotne traktuje się te kwoty, które przekraczają 0,5‰ sumy bilansowej roku poprzedniego.
7. Pominięcia lub nieprawidłowości w sprawozdaniach finansowych jednostki organizacyjnej ABW, które miały miejsce w poprzednim okresie sprawozdawczym, bądź też w kilku wcześniejszych okresach sprawozdawczych, będące wynikiem nieuwzględnienia, błędnego uwzględnienia zdarzenia gospodarczego lub wynikające z pomyłek arytmetycznych, które nie przekraczają wartości określonej w pkt 6, nie wymagają korekty sprawozdań finansowych.